

Zpráva o činnosti a hospodaření Energetického regulačního úřadu za rok 2001

Obsah

Úvodní slovo předsedy Energetického regulačního úřadu	2
1. Úvod	3
1.1. Zřízení Energetického regulačního úřadu	3
1.1.1. Vybudování materiálního, personálního a organizačního zázemí úřadu	3
1.2. Hlavní úkoly ERÚ v roce 2001	4
2. Legislativní činnost	5
2.1. Zajištění základních podmínek pro podnikání v jednotlivých energetických odvětvích	5
2.2. Stanovení pravidel pro obchod s elektřinou	8
2.3. Vyhlášky upravující regulaci cen a kvality v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství	11
3. Aplikace legislativy upravující vstup na energetické trhy	15
3.1. Vydávání licencí pro podnikání v energetických odvětvích	15
3.2. Problémy s tvorbou energetického regulačního fondu	16
4. Regulace cen v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství	17
4.1. Cenová rozhodnutí ERÚ v roce 2001	17
4.1.1. Charakteristika hlavních cenových rozhodnutí s účinností v roce 2001	17
4.1.2. Charakteristika hlavních cenových rozhodnutí vydaných v roce 2001 s účinností v roce 2002	18
5. Řešení sporů	19
5.1. Spory v odvětví teplárenství	19
5.2. Spory v odvětví elektroenergetiky	20
5.3. Spory v odvětví plynárenství	21
5.4. Rozkladová komise	21
6. Spolupráce s orgány státní správy a dalšími subjekty v oblasti energetiky	22
7. Spolupráce s Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky	23
8. Mezinárodní spolupráce	23
8.1. Evropská unie	23
8.2. OECD	24
8.3. Spolupráce s regulačními úřady	24
9. Informační činnost úřadu, vztah ke sdělovacím prostředkům a k veřejnosti	25
10. Personální a vzdělávací činnost	26
11. Rozpočtové hospodaření ERÚ	28
11.1. Rozpočet kapitoly	28
11.2. Výsledky rozpočtového hospodaření	28
Statut Energetického regulačního úřadu	29
Přehled počtu vydaných licencí	31
Organizační schéma Energetického regulačního úřadu	32

Úvodní slovo předsedy Energetického regulačního úřadu

Energetický regulační úřad byl zřízen k 1. lednu 2001 zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Je správním úřadem pro výkon regulace v energetických odvětvích a cenovým orgánem pro oblast energetiky se samostatnou kapitolou státního rozpočtu České republiky.

Práce úřadu se v roce 2001 soustředila, kromě činností, které vyplývají z energetického zákona, na jeho kvalitní personální ob-

sazení, zajištění vyhovujícího umístění úřadu a vybavení odpovídající informační technikou. Lze konstatovat, že se podařilo konstituovat úřad, který je schopen plnit všechny odborné úkoly v oblasti regulace a udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích a rovněž všechny povinnosti, které pro něj vyplývají z postavení jako ústředního orgánu státní správy.

Významným úspěchem úřadu byla příprava, projednání a schválení všech prováděcích předpisů k energetickému zákonu, zejména těch, které byly nezbytné pro zahájení první etapy otevírání trhu s elektřinou v roce 2002. Kromě legislativního procesu bylo třeba zvládnout přípravu rozsáhlého souboru cenových rozhodnutí pro rok 2002 a nastavení podmínek pro první regulační období 2002 až 2004. Stejně náročným úkolem bylo i zajištění včasného vydání licencí pro podnikání v energetice tak, aby nevznikly problémy s pokračováním podnikání energetických firem v roce 2002 podle podmínek nového energetického zákona. Byly tím vytvořeny předpoklady pro nestranné, transparentní a předvídatelné rozhodování úřadu.

V roce 2001 byla také zahájena spolupráce s Radou evropských energetických regulátorů a Asociací regionálních energetických regulátorů. Tyto kontakty významně přispívají k výměně zkušeností regulátorů v zemích Evropské unie i ve státech střední a východní Evropy. Současně byl připravován projekt s názvem Posílení regulace a aplikace práva Evropské unie v oblasti regulace v rámci programu Phare, který od roku 2002 připravuje úřad na podmínky jeho fungování v rámci Evropské unie. Významná byla také spolupráce s OECD v rámci programu regulatorní reforma a doporučení, které pro svoji práci v rámci tohoto programu úřad obdržel.

Úřad si také získal velmi dobrý kredit u společností podnikajících v energetice a konečných odběratelů energie. V roce 2002 bylo ukončeno období odstraňování cenových deformací a hlavní cíl působení Energetického regulačního úřadu - ochrana odběratelů energie - bude možné prosazovat způsobem, ze kterého budou mít prospěch odběratelé v průmyslu i domácnosti.

Pro úřad byla v roce 2001 významnou pomocí i spolupráce s Hospodářským výborem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, který věnoval mimořádnou pozornost budování úřadu i jeho legislativní činnosti a přispěl tak k přípravě otevření trhu s elektřinou.

Závěrem bych rád poděkoval všem svým spolupracovníkům, kteří se podíleli na práci úřadu v roce 2001 a museli pro splnění všech úkolů v tomto období vynaložit zcela mimořádné úsilí, vymykající se obvyklému způsobu práce ve státní správě.

Ing. Pavel Brychta, CSc.
předseda Energetického regulačního úřadu

1. Úvod

Výroční zpráva Energetického regulačního úřadu (dále ERÚ) za rok 2001 je zpracována a předkládána v souladu s ustanovením § 17, odst. 11 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Součástí výroční zprávy je stručný přehled rozpočtového hospodaření ERÚ. Podrobné údaje o rozpočtovém hospodaření ERÚ jsou uvedeny v závěrečném účtu kapitoly 349 - Energetický regulační úřad za rok 2001.

1.1. Zřízení Energetického regulačního úřadu

Energetický regulační úřad byl jako správní úřad pro výkon regulace v energetice se samostatnou kapitolou státního rozpočtu České republiky zřízen k 1. lednu 2001 shora uvedeným zákonem.

Sídlem úřadu je Jihlava.

Energetický regulační úřad řídí předseda, kterého na dobu pěti let jmenuje a odvolává vláda.

Usnesením vlády č. 1330 z 18. prosince 2000 byla jmenována předsedkyní ERÚ Ing. Jana Novotná, která byla na základě jejího vzdání se funkce 7. února 2001 vládou ČR odvolána.

Od 22. března 2001 je předsedou ERÚ Ing. Pavel Brychta, CSc.

Vláda ČR 18. prosince 2000 schválila materiál Návrh struktury Energetického regulačního úřadu a zabezpečení materiálních podmínek pro jeho činnost. Tímto základním dokumentem byl vymezen rámec pro budování úřadu, zabezpečení jeho odborné činnosti a vývoj organizace úřadu včetně personálního a materiálního vybavení.

Postavení úřadu, jeho hlavní úkoly, organizaci, pravomoc předsedy rozhodovat o opravných prostředcích proti rozhodnutí úřadu a vztah k ostatním orgánům státní správy, územní samosprávy a k veřejnosti vymezuje statut ERÚ, který vzala vláda na vědomí. Statut je přílohou č. 1 této výroční zprávy. **V působnosti ERÚ** je podpora hospodářské soutěže a ochrana zájmů spotřebitelů v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství včetně podpory zajištění spolehlivých dodávek elektřiny, plynu a tepla.

Energetický regulační úřad uděluje státní souhlas k podnikání v činnostech vymezených energetickým zákonem. Vydává, mění a ruší licence k podnikání v energetických odvětvích. Ukládá povinnosti dodávek nad rámec licence, vede a hospodaří s energetickým regulačním fondem.

Od svého založení úřad převzal **práva a povinnosti v oblasti regulace cen** podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších změn a doplňků. Vykonává působnost při uplatňování, regulaci, sjednávání a kontrole cen v energetických odvětvích.

Úřad rozhoduje spory, kdy nedojde k dohodě o uzavření smluv mezi držiteli licencí a případně jejich zákazníky, schvaluje pravidla provozování přenosové soustavy a distribučních soustav v energetice, dává podněty Státní energetické inspekci (dále SEI) k zahájení kontrolního řízení a navrhuje udělení pokut za porušení povinností podle energetického zákona.

1.1.1. Vybudování materiálního, personálního a organizačního zázemí úřadu

Ihned po schválení energetického zákona a projednání Návrhu struktury ERÚ a zabezpečení materiálních podmínek pro jeho činnost vládou ČR, přikročilo vedení úřadu k zabezpečení podmínek pro vybudování fungující instituce.

Při zahájení činnosti úřadu bylo nutno zabezpečit tyto priority:

- 1) kvalitní personální obsazení,
- 2) vyhovující umístění úřadu v odpovídajících objektech,
- 3) fungující vybavení výpočetní a informační technikou pro účely regulace a ostatní činnosti úřadu.

Vzhledem k okamžité potřebě zahájit regulační činnost v nových podmínkách vymezených energetickým zákonem, od 1. ledna 2001 bylo nutno zajistit kontinuitu personálního obsazení nově vzniklého úřadu.

Vláda schválila delimitaci patnácti pracovníků sekce Energetická regulační správa Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (dále MPO) a šesti pracovníků Ministerstva financí ČR (dále MF). Vzhledem ke specifické činnosti ekonomické regulace a zajištění její kontinuity bylo, vedle nového sídla v Jihlavě, zřízeno dislokované pracoviště v Praze.

V průběhu roku 2001 probíhal výběr především na místa specializovaných pracovníků pro oblast licencí, regulace, ekonomických analýz, právníků a legislativních odborníků.

Je nutno konstatovat, že přes intenzivní náborovou činnost přetrvávají problémy při získávání zkušených odborníků pro odborné útvary v sídle úřadu. Úřad proto navázal kontakty s vysokými školami v Brně a Praze a snaží se získat budoucí absolventy právnických a ekonomických fakult. Souběžně je zajišťována odpovídající odbornost školením nových pracovníků specialisty úřadu i externími pracovníky.

Vláda ČR svým usnesením z 10. prosince 2001 č. 1329 schválila nákup objektu na Masarykově náměstí č. 5 pro zřízení definitivně vyhovujícího sídla úřadu v Jihlavě, které nahradilo nevyhovující provizorium v budově bývalého očního a ORL oddělení ve staré jihlavské nemocnici. Vybavení nového sídla úřadu informační a výpočetní technikou je zajišťováno od počátku roku 2002.

1.2. Hlavní úkoly ERÚ v roce 2001

Charakteristickým rysem vývoje energetických trhů v ČR je pokračující proces liberalizace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství. Liberalizace trhů je podpořena vytvořením funkčního regulačního rámce, jehož pilířem je energetická legislativa, která vychází z energetického zákona.

V roce 2001 zajišťoval ERÚ tyto základní úkoly:

- dokončení prací na prováděcích předpisech k energetickému zákonu, zajištění funkčního prostředí pro liberalizaci energetických trhů,
- dokončení procesu narovnání cen elektřiny a plynu podle usnesení vlády č. 1250/1999 a odstranění zbývajících cenových deformací,
- posílení efektivní činnosti regulačního úřadu (nezávislost a jeho zdroje).

Tyto hlavní úkoly jsou součástí plnění priorit Národního programu přípravy ČR na vstup do Evropské unie. Prostředky vynaložené na přípravu vstupu do Evropské unie také ovlivnily výši výdajů rozpočtu ERÚ.

2. Legislativní činnost

Prioritou činnosti úřadu v roce 2001 v oblasti legislativy bylo zajištění prováděcích vyhlášek, které představují završení legislativního rámce pro proces otevírání trhu s elektřinou a plynem. Úřad splnil všechny úkoly, které vyplývají ze zmocnění pro ERÚ stanovených energetickým zákonem. Úřad v roce 2001 připravil a vydal všechny vyhlášky, které tvoří ucelený systém prováděcích předpisů, jež tvoří regulační rámec pro fungování energetických trhů.

V souladu s důvodovou zprávou energetického zákona jsou respektovány v legislativním rámci především tyto požadavky:

- prováděcí vyhlášky stanoví pouze podrobnosti upřesňující znění zákona,
- sekundární regulační normy jsou transparentní a předvídatelné,
- základní ustanovení vyhlášek mají střednědobou platnost 3 až 5 let,
- jsou vytvořeny předpoklady pro nestranné, transparentní a zodpovědné rozhodování úřadu.

Proces vytváření vyhlášek nutných pro postupné otevírání trhu s elektřinou a plynem probíhal tak, aby bylo dosaženo konsenzu o hlavních zásadách u většiny účastníků trhu. Přitom ERÚ respektoval jako prioritní zájmy spotřebitelů - hlavně chráněných zákazníků.

Podle ustanovení energetického zákona rozpracoval úřad požadavky primární legislativní normy v těchto okruzích:

- a) stanovení základních podmínek pro podnikání v energetických odvětvích, které upravují
 - podrobnosti pro vstup na energetické trhy,
 - zajištění kontinuity a stability dodávek,
- b) vyhlášky a další předpisy stanovující pravidla pro obchodování s elektřinou a plynem,
- c) vyhlášky a další sekundární normy upravující regulaci cen a kvality v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství.

2.1. Zajištění základních podmínek pro podnikání v jednotlivých energetických odvětvích

1) **Vyhláška č. 154/2001 Sb.**, kterou se stanoví podrobnosti udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích.

Vyhláška stanoví podrobnosti o finančních a technických předpokladech a způsobu jejich prokazování, způsob určení vymezeného území a podrobnosti k udělení a změně rozhodnutí o udělení licence a členění licencí pro účely regulace.

Licence se vydává na: výrobu elektřiny (skupina 11), distribuci elektřiny (skupina 12), přenos elektřiny (skupina 13), obchod s elektřinou (skupina 14), výrobu plynu (skupina 21), distribuci plynu (skupina 22), přepravu plynu (skupina 23), obchod s plynem (skupina 24), uskladňování plynu (skupina 25), výrobu tepelné energie (skupina 31) a rozvod tepelné energie (skupina 32).

Energetickému regulačnímu úřadu se žádost o udělení licence podává **zvlášť pro každou skupinu v energetických odvětvích**. K žádosti o udělení licence podle § 2 písmene b), f) a k) se přikládá příloha **s vyznačením hranice vymezeného území**. K žádosti o udělení licence podle § 2 písmene c) a g) se přikládá soupis zařízení určeného k tomuto účelu, včetně specifikace počátku a konce přenosového a přepravního zařízení zákresem do mapy, adresou nebo číslem katastrálního území. Současně se žádostí o udělení licence se předkládá žádost o **schválení odpovědného zástupce**, na niž se připojí ověřený podpis osoby navržené ke schválení.

Energetickému regulačnímu úřadu se žádost o změnu rozhodnutí o udělení licence podává zvlášť pro každou činnost v energetických odvětvích. Pokud změněné údaje vyžadují jejich prokázání přílohou k žádosti, přikládá se i tato, podpis nového odpovědného zástupce musí být ověřen.

Objem dostupných finančních prostředků se prokazuje zejména smlouvou nebo potvrzením s peněžním ústavem o poskytnutí úvěru, pokud žadatel nemá dostatečné vlastní zdroje. **Podnikatelský plán** se doloží splátkovým kalendářem dosavadních i nových úvěrů, propočtem peněžních toků, výhledem množství produkovaných odpadů a způsobem jejich likvidace, výstavby a rekonstrukce zdrojů a rozvodů, vybavenosti technikou a zajištění odborným personálem, zajištění servisních činností na zařízení.

Pro skupiny 14 a 24 je nezbytné doložit, na žádost smluvní strany, ještě před uzavřením smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu, finanční zajištění obchodu, které lze prokázat zejména smlouvou o otevření akreditivu u banky, akreditivním příslibem, smlouvou o smlouvě budoucí, bankovní zárukou doloženou záruční jistinou nebo potvrzením peněžního ústavu o finanční solventnosti obchodníka s elektřinou nebo plynem; kopie smluv o finančním zajištění obchodu se předkládají ERÚ na jeho vyžádání.

Technické předpoklady se prokazují:

- a) u nových zařízení a staveb, u kterých se provádí změna dokončených staveb v rozsahu podle zvláštního právního předpisu¹⁾ kolaudačním rozhodnutím a podklady určujícími splnění požadavků bezpečnosti a spolehlivosti stanovené zvláštními právními předpisy²⁾ na úseku bezpečnosti práce a technickými normami,
- b) u stávajících zařízení čestným prohlášením, že zařízení splňuje platné právní předpisy a technické normy,
- c) u staveb předčasně uvedených do užívání podle zvláštního zákona¹⁾, povolení stavebního úřadu a doklady, které jsou v souladu se souvisejícími platnými právními předpisy a technickými normami,
- d) u licencí na distribuci elektřiny, distribuci plynu a rozvod tepelné energie smluvním zajištěním dodávek vstupního média do distribučního a rozvodného zařízení,
- e) u licencí pro skupiny 14 a 24 na vyzvání ERÚ před zahájením obchodu, předložením smlouvy o zajištění přenosu nebo přepravy a distribuce včetně smluv na dodávky elektřiny nebo plynu.

Zrušuje se vyhláška č. 129/1995 Sb., která upravovala vydávání autorizací v návaznosti na zákon č. 222/1994 Sb.

Mezi nejdůležitější priority činnosti ERÚ patří hájení oprávněných zájmů chráněných zákazníků. Proto byly vydány prováděcí předpisy, jež vymezují rámec pro chování chráněných zákazníků na trhu s elektřinou a plynem, jakož i práva a povinnosti dodavatelů ve vztahu k této skupině spotřebitelů.

2) Vyhláška č. 297/2001 Sb., kterou se stanoví podmínky připojení a dodávek elektřiny pro chráněné zákazníky.

Vyhláška řeší podmínky připojení a dodávek elektřiny pro chráněné zákazníky a nahrazuje vyhlášku č. 169/1995 Sb., která již neodpovídala požadavkům nové tarifní soustavy pro dodávky elektřiny pro podnikatelský maloobchod a domácnosti.

Vyhláška obsahuje postupy při podávání žádostí o připojení, podmínky za nichž je připojení a dodávka elektřiny uskutečňována a náležitosti žádostí o uzavření smlouvy o dodávce a o připojení odběratelů.

Vyhláška vymezuje způsob podání žádosti o připojení s odkazem na předepsané náležitosti, specifikuje, kdy se žádost podává a za jakých podmínek mohou být žadatelé vyzváni k doplnění údajů. Dále upravuje obsah stanoviska k žádosti o připojení a předpisuje náležitosti smlouvy o připojení odběratele k distribuční soustavě.

1) Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2) Např. zákon č. 174/1968 Sb., o státním dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů.

Určuje rovněž podmínky, z nichž vyplývá podíl odběratele na oprávněných nákladech dodavatele spojených s připojením a se zajištěním požadovaného výkonu. Dále stanovuje podmínky, za kterých se uskutečňuje dodávka elektřiny, nezbytné podklady pro uskutečnění dodávky a postup pro stanovení záloh a spotřeby. Odkazem na přílohu udává předepsané náležitosti žádosti o uzavření smlouvy o dodávce. Předmětem ustanovení je také postup při vzniku závad na měřicím zařízení, řešení sporů v případě zamezení přístupu k měřicímu zařízení za účelem odečtu a způsob řešení nápravy závady v odběrném zařízení. Nedílnou částí je také ustanovení postupu při určení náhrady škody za neoprávněný odběr.

3) Vyhláška č. 329/2001 Sb., kterou se stanoví podmínky připojení a dodávek plynu pro chráněné zákazníky.

Na základě § 17 odst. 7 písm. a) a d) a § 63 odst. 2 energetického zákona stanovuje ERÚ touto vyhláškou způsob zajištění dodávky plynu v požadované kvalitě a podíl chráněného zákazníka na účelně vynaložených nákladech provozovatele distribuční soustavy spojených s připojením a zajištěním požadované dodávky plynu.

Z hlediska kvality plynu je uvedena povinnost dodržovat parametry zemního plynu zaručující záměnnost různých druhů zemního plynu z důvodu jeho bezpečného užití. Kvalitativní parametry zemního plynu musí být uvedeny ve smlouvě mezi dodavatelem a příslušným chráněným zákazníkem.

Z hlediska kvality dodávky plynu jsou ve vyhlášce uvedena časová období, kdy nelze z důvodu provádění změny tlaku v distribuční síti přerušit dodávku plynu pro vaření, přípravu teplé užitkové vody a pro otop. Do této části vyhlášky je zde z hlediska stanovení spotřeby plynu pro cenové účely zařazena příloha č. 1, která určuje procentuální podíly jednotlivých měsíců na roční spotřebě plynu, které dodavatel použije v případě, že při změně ceny není proveden odečet stavu měřidla plynu. Pro cenové účely vyhláška rovněž definuje základní kategorie konečných zákazníků, a to domácnosti, maloobdoběratelé, střední odběratelé a velkoobdoběratelé.

Druhá část vyhlášky definuje, co se rozumí podílem chráněného zákazníka na účelně vynaložených nákladech provozovatele distribuční soustavy spojených s připojením a zajištěním požadované dodávky plynu. Dále uvádí, že podíl chráněného zákazníka na vynaložených nákladech spojených s připojením se stanovuje individuálně podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, s tím, že tento podíl může činit maximálně 60 procent nákladů připadajících na každého chráněného zákazníka.

Náklady na provozovatele distribuční soustavy spojené se zajištěním požadované dodávky plynu pro příslušného chráněného zákazníka se vypočítávají podle přílohy č. 2 vyhlášky tak, že příslušné investiční náklady se násobí podílem požadovaného hodinového příkonu na instalované hodinové kapacitě distribuční sítě bezprostředně související s dodávkou plynu chráněnému zákazníkovi. Chráněný zákazník hradí maximálně padesát procent takto vypočtených nákladů.

4) Vyhláška č. 377/2001 Sb., o Energetickém regulačním fondu, kterou se stanoví způsob výběru určeného držitele licence, způsob výpočtu prokazatelné ztráty a její výše včetně pravidel placení finančních příspěvků do tohoto fondu.

Tato vyhláška stanovuje:

- a) způsob výběru určeného držitele licence pro výkon povinnosti dodávek nad rámec licence,
- b) způsob výpočtu prokazatelné ztráty při plnění povinnosti dodávek nad rámec licence a doklady pro doložení výpočtu prokazatelné ztráty a
- c) pravidla pro stanovení výše a placení finančních příspěvků do Energetického regulačního fondu (dále Fondu) a pravidla pro čerpání finančních prostředků z Fondu.

Kritériem výběru určeného držitele licence je zejména jeho schopnost pokračovat v nepřetržitých dodávkách místo předchozího držitele licence a dodávat předmět plnění za takových ekonomických podmínek, které budou stejné, popřípadě lepší než stávající. Předpokládaný určený držitel licence musí mít takové technické prostředky, aby byl schopen uloženou povinnost plnit v požadované kvalitě po dobu nezbytně nutnou. Předpokládaný určený držitel licence musí být vybaven personálně a ad-

ministrativně tak, aby byl schopen doložit a prokázat případnou ztrátu z činnosti vyplývající mu z uložené povinnosti.

Poskytnutí energetického zařízení mezi předávajícím a určeným držitelem licence je podmíněno předáním příslušné dokumentace. Výpočet prokazatelné ztráty při plnění povinnosti dodávek nad rámec licence se provádí na základě údajů řádné či mimořádné účetní závěrky a oddělené evidence nákladů a výnosů podle zvláštního právního předpisu. Výpočet prokazatelné ztráty je prováděn určeným držitelem licence na tiskopisu, který je k dispozici na úřadě a také na internetové stránce ERÚ.

Celková výše finančních příspěvků do Fondu je stanovována úřadem nejpozději do 31. srpna každého kalendářního roku, a to odděleně pro jednotlivá energetická odvětví a je zveřejňována v Energetickém regulačním věstníku (dále Věstník).

Výše finančních příspěvků do Fondu jednotlivých držitelů licence je rozdílná, podle podílu ročního objemu tržeb, dosažených každým z nich při provozování licencovaných činností, podléhajících placení příspěvku do Fondu na celkovém ročním objemu dosažených tržeb licencovaných činností za uplynulý kalendářní rok.

Výši celkového ročního objemu dosažených tržeb a algoritmus výpočtu finančního příspěvku do Fondu zveřejní úřad ve Věstníku.

Finanční prostředky k úhradě prokazatelných ztrát určených držitelů licence jsou vedeny na zvláštním účtu ERÚ u České národní banky, který je rozdělen na samostatné podúčty zřízené zvlášť pro elektroenergetiku, plynárenství a teplárenství. Identifikační údaje účtu jsou zveřejňovány úřadem v Energetickém regulačním věstníku.

Finanční příspěvky do Fondu se platí odděleně za každý druh vykonávané činnosti, na něž je vydána licence podle § 4 odst. 1 písm. c) až f), h) a i) zákona a odvádějí se ve prospěch podúčtu zřízeného pro příslušné energetické odvětví.

Jestliže určený držitel licence splnil povinnost dodávek nad rámec licence a vznikla mu prokazatelná ztráta, jejíž výpočet řádně a včas provedl a doložil, přísluší mu úhrada této prokazatelné ztráty z finančních prostředků Fondu.

Energetický regulační úřad provede kontrolu náležitostí žádosti, propočtu vykázané ztráty a stanoví výši úhrady určenému držiteli licence¹⁾.

Finanční prostředky se poukazují určenému držiteli licence do 31. srpna příslušného kalendářního roku na účet určeného držitele licence.

2.2. Stanovení pravidel pro obchod s elektřinou

Základní sekundární normou, která rozhodujícím způsobem ovlivňuje úspěšnost procesu otevření trhu s elektřinou od 1. ledna 2002, jsou pravidla pro organizování trhu s elektřinou.

1) Vyhláška č. 373/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro organizování trhu s elektřinou a zásady tvorby cen za činnosti operátora trhu.

Vyhláška je novým právním předpisem.

Vymezuje nezbytné předpoklady pro uskutečnění fyzické dodávky elektřiny v prostředí regulovaného přístupu k sítím. K těmto předpokladům řešeným vyhláškou patří úprava vzájemných vztahů a postupů mezi účastníky trhu, kterými jsou provozovatelé přenosové soustavy, provozovatelé distribučních

1) § 14 odst. 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

soustav, obchodníci s elektřinou, koneční zákazníci, výrobci, poskytovatelé podpůrných služeb a operátor trhu. Vyhláška stanovuje pravidla pro sjednávání, vyhodnocování, zúčtování a vypořádání obchodů s elektřinou.

Vyhláška je v souladu se směrnicí 96/92 EC Evropského parlamentu a rady týkající se společných pravidel pro vnitřní trh s elektřinou.

Vyhláška nově vymezuje předmět trhu s elektřinou.

Regulovaný přístup k přenosové a distribučním soustavám je uskutečňován na základě smluv. Ustanovení rozeznává tři typy smluv a určuje, kdo z účastníků trhu tyto smlouvy uzavírá. Jedná se o smlouvy:

- smlouva o poskytnutí přenosu,
- smlouva o poskytnutí distribuce,
- smlouva o poskytnutí přenosu pro dovoz a vývoz elektřiny.

Zvláštní část rovněž obsahuje ustanovení týkající se přenosu a distribuce. Vymezuje přenos a distribuci ve vztahu k zákazníkům, smluvní sjednání přenosu a distribuce a rozeznává dva druhy plateb za tuto službu. Jedná se o platbu za rezervovanou kapacitu pro odběrná místa oprávněných zákazníků a platbu za použití sítí. Rezervovanou kapacitou je smluvní výkon v daném období pro odběrné místo zákazníka.

Součástí trhu s elektřinou je poskytování systémových služeb pro zajištění provozuschopnosti elektrizační soustavy. Ustanovení obsahuje podmínky nezbytné pro zajištění systémových služeb, jejich vyhodnocení a úhradu nákladů vyvolaných systémovými službami poskytovatelům.

Vyhláška rozeznává dvoustranné obchody a krátkodobé obchody. Krátkodobé obchody jsou obchody uzavřené na krátkodobém trhu organizovaném operátorem trhu.

Dvoustranné obchody se uskutečňují na základě smluv. Ustanovení vymezuje smluvní strany jednotlivých smluv a určuje základní údaje, které smlouvy obsahují. Jedná se o následující smlouvy:

- smlouva o dodávce elektřiny mezi subjekty zúčtování odchylek,
- smlouva o dodávce elektřiny chráněnému zákazníkovi,
- smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny oprávněnému zákazníkovi,
- smlouva o zúčtování (přijmutí vlastní odpovědnosti za odchylku),
- smlouva o dodávce elektřiny s převzetím závazku dodat/odebrat elektřinu do/z elektrizační soustavy,
- smlouva o zúčtování elektřiny aktivované v rámci podpůrných služeb.

Vyhláška rozlišuje dva typy odpovědnosti. Účastníci trhu volí mezi režimem vlastní odpovědnosti za odchylku nebo tuto odpovědnost přenesou na jiný subjekt. Tímto ustanovením je vždy určen subjekt, který odpovídá za způsobenou odchylku mezi smluvně dojednaným odběrem nebo dodávkou do elektrizační soustavy a skutečně odebraným nebo vyrobeným množstvím elektřiny. Určení je nezbytné pro vyhodnocení systémové odchylky a odchylek jednotlivých subjektů zúčtování operátorem trhu.

Pro správné vyhodnocení dodávek elektřiny operátorem trhu jsou určeny podmínky pro registraci subjektů, jejich evidenci, předávání dat a určení nákladů spojených s řešením nerovnováhy v elektrizační soustavě.

Elektřina pro zajištění systémových služeb na úrovni přenosové soustavy je nakupována v rámci jednotlivých podpůrných služeb od poskytovatelů provozovatelem přenosové soustavy. Část podpůrných služeb je zajišťována také provozovateli distribučních soustav.

Vyhláškou jsou dále stanoveny

- podmínky pro nákup podpůrných služeb,
- postup pro vyhodnocení objemu a kvality podpůrných služeb a zveřejňování údajů o nakoupených službách,

- způsob nasazení podpůrných služeb dispečinkem provozovatele přenosové soustavy podle ekonomických a technických kritérií.

Pro zajištění spolehlivého fungování trhu s elektřinou je zásadní registrace a evidence účastníků trhu operátorem trhu. Ustanovení obsahuje podmínky a způsob registrace účastníků trhu.

Fyzická dodávka elektřiny je vyhodnocena a zúčtována na základě předaných dat od účastníků trhu. Postupy a návaznosti při předávání dat, jejich vyhodnocování, způsob určení odchylek účastníků trhu, stanovení nákladů spojených s odchylkami a způsob jejich uhrazení pro jednotlivé účastníky trhu jsou předmětem těchto ustanovení.

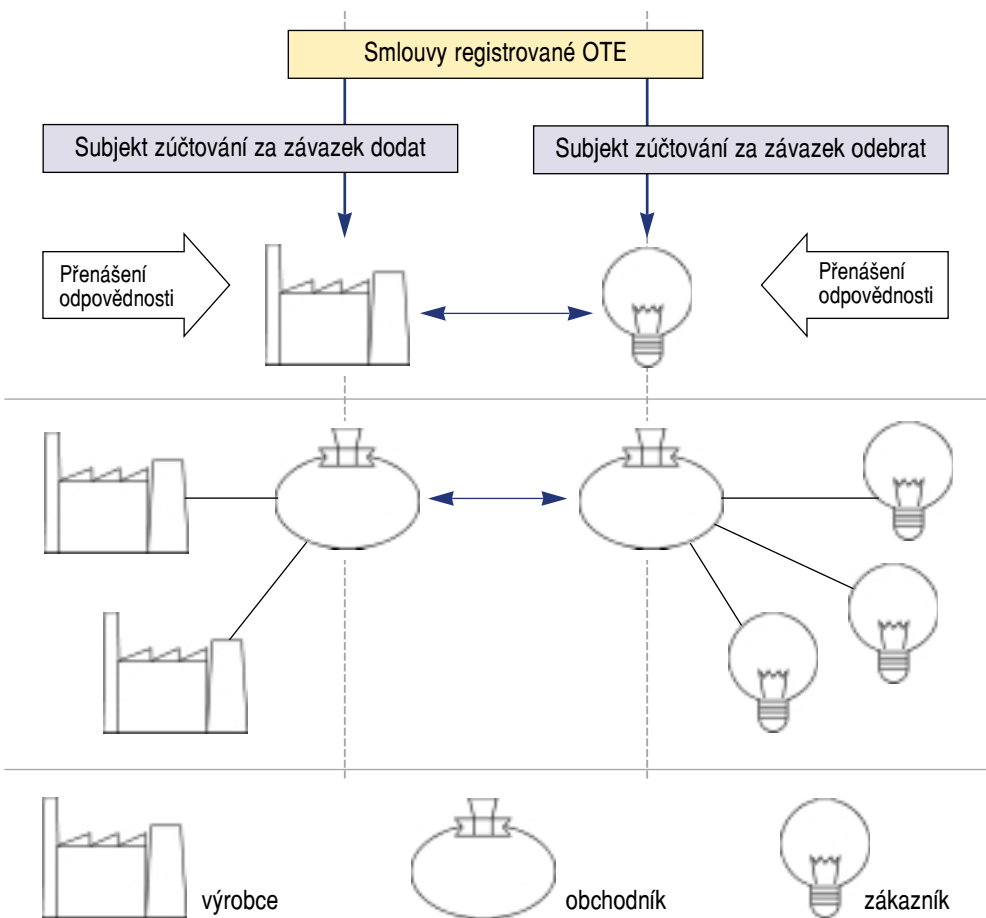
Stanovení poplatků za činnost operátora trhu

Jsou rozlišeny tři druhy poplatků. Vstupní poplatek placený účastníky trhu podléhajícími registraci, poplatky účastníků s vlastní odpovědností za odchylku a poplatky účastníků krátkodobého trhu s elektřinou.

Pravidla obsahují postup při změně dodavatele oprávněného zákazníka obchodujícího v režimu přenesené odpovědnosti za odchylku s určením návazností pro uzavírání smluv a vzájemném informování subjektů a způsob, jakým se účtuje za dodávku elektřiny.

Samostatně se vyčísľuje cena distribuce nebo přenosu a systémové služby. Tyto ceny podléhají cenové regulaci.

Základní vztahy mezi účastníky trhu

Na trhu s elektrickou energií lze uzavřít smlouvy na dodávku mezi dvěma účastníky trhu s vlastní odpovědností za odchylku, příkladem je přímý smluvní vztah mezi výrobcem a zákazníkem. Dodávku elektřiny je také možné uskutečnit prostřednictvím smluvního vztahu s jiným subjektem s vlastní odpovědností za odchylku, kterým je v příkladu na obrázku obchodník. Ten přebírá jak závazek na straně výroby, dodat elektřinu do soustavy, tak závazek odebrat tuto elektřinu, na straně spotřeby. Registrovanými smlouvami operátorem trhu (OTE) jsou pouze smlouvy mezi účastníky trhu s vlastní odpovědností za odchylku, tzv. subjekty zúčtování. Tím dochází ke zjednodušení procesu registrace smluvních vztahů při zachování dostatečné úrovně informací pro operátora trhu při vyhodnocování a zúčtování obchodů s elektřinou.

Pravidla trhu s elektřinou jsou úzce provázána s **Pravidly pro provozování přenosové soustavy** a s **Pravidly provozování distribučních soustav**, která vydali jejich provozovatelé a která schválil ERÚ v létě 2001. Pravidla vedle ostatních ustanovení obsahují podmínky pro poskytování podpůrných služeb, které jsou významným předpokladem pro zajištění stability elektrizační soustavy ČR.

2.3. Vyhlášky upravující regulaci cen a kvality v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství vycházejí z organizačního rámce vymezeného pravidly trhu a kodexů přenosové a distribučních soustav.

Vyhlášky k cenové regulaci jsou těsně provázány s pravidly provedení oddělené evidence tržeb, nákladů a výnosů na jednotlivé regulované činnosti. Tato část regulačního rámce respektuje směrnice o transparentnosti tvorby cen a tarifů, průhlednosti a stability regulačních postupů. Striktně jsou odděleny regulované a neregulované činnosti. Regulační rámec respektuje proces otevírání trhu a sjednocuje etapy regulace pro všechna odvětví.

Vyhlášky týkající se regulace se připravovaly více než rok a na jejich tvorbě se aktivně podíleli zástupci téměř všech účastníků trhu, včetně zástupců spotřebitelů. V následující části je shrnut obsah jednotlivých regulačních vyhlášek:

1) Vyhláška č. 438/2001 Sb., kterou se stanoví obsah ekonomických údajů a postupy pro regulaci cen v energetice.

Vyhláškou jsou stanoveny zásady a postupy regulace cen v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství včetně harmonogramu zpracování a předkládání návrhů cen. Vyhláška rovněž definuje používané pojmy a obsah nezbytných ekonomických údajů, předkládaných držiteli licencí ERÚ.

Potřeba vyhlášky vyplývá z nutnosti regulovat ceny v energetice s výčtem způsobů regulace a subjektů, jichž se regulace cen týká a obsahem ekonomických údajů, které jsou základem pro odvození a stanovení cen.

Elektroenergetika

V první části vyhlášky, která je zaměřena na elektroenergetiku, jsou uváděny postupy při tvorbě cen spolu s požadavkem na transparentnost těchto cen, odstranění křížových dotací mezi jednotlivými kategoriemi konečných zákazníků a principy jejich ochrany v místech, kde není možná konkurence. Jsou zde definovány základní pojmy užití v této vyhlášce, činnosti, jejichž ceny podléhají regulaci stanovené touto vyhláškou a vysvětlení použité formy regulace ceny za jednotlivé činnosti odvětví elektroenergetiky.

Dále vyhláška specifikuje ceny za přenos a distribuci na jednotlivých napěťových hladinách a zohlednění podílu poměru stálých a proměnných nákladů při stanovení jednotlivých složek cen.

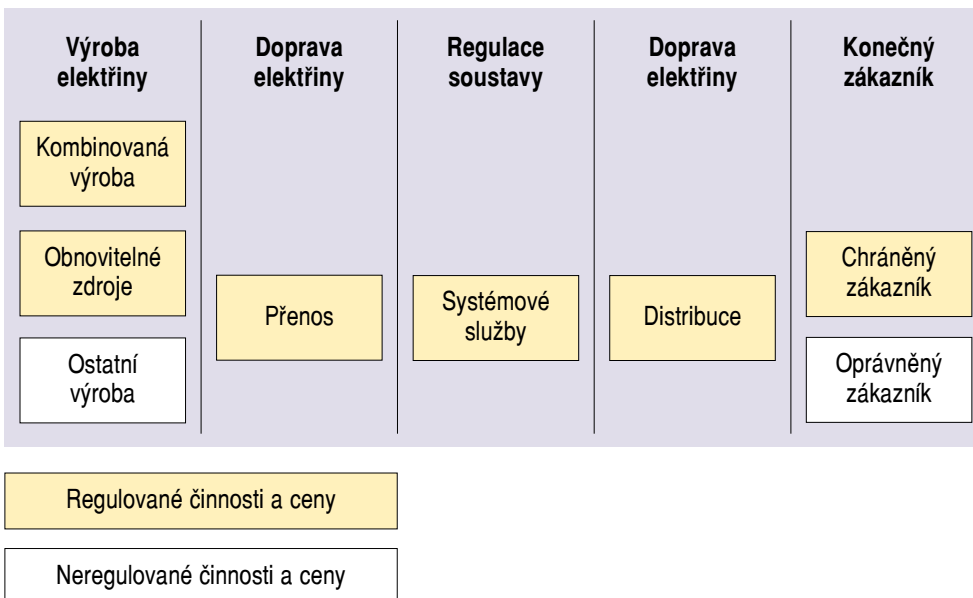
V některých případech předpis odkazuje na vyhlášku č. 439/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro vedení oddělené evidence tržeb, nákladů a výnosů pro účely regulace a pravidla pro rozdělení nákladů, tržeb a výnosů z vloženého kapitálu.

Součástí první části je také stanovení způsobu tvorby a změny cen a délky jednotlivých regulačních období. Dále určení termínů a parametrů cenových vzorců držitelům licencí na přenos a distribuci elektřiny, včetně možnosti volby režimu distributorům lokálním a pro operátora trhu.

Zároveň se zde stanovují postupy při řešení požadavku na změnu ceny u jednotlivých licencovaných činnostech podléhajících regulačním pravidlům a termíny pro předkládání, vyhodnocování a schvalování podkladů nutných pro tuto činnost.

Nedílnou součástí je vysvětlení postupu při ověřování správnosti stanovených regulovaných cen, postupu stanovení korekcí v případě zjištěného rozdílu většího než stanovuje povolený rozptyl u těchto cen v daném regulačním období a postup, jakým bude provedena korekce v následujícím regulačním období.

Regulované a neregulované činnosti a ceny na trhu s elektrickou energií v České republice

Plynárenství

Vyhláška obsahuje závazná pravidla regulace cen v plynárenství.

Do vydání vyhlášky, resp. její účinnosti, byly změny cen zemního plynu (dále plyn) stanovovány buď Ministerstvem financí ČR nebo Energetickým regulačním úřadem (v rámci platných cenových kompetencí) přibližně jednou až dvakrát ročně, a to bez určitých systémových pravidel.

Ceny byly upravovány s ohledem na vlivy na straně rozhodující nákladové položky, tj. vývoje ceny ropných derivátů na zahraničních trzích a změn kurzu koruny vůči americkému dolaru, včetně postupné nápravy deformací v relacích cen mezi jednotlivými kategoriemi zákazníků. Lze konstatovat, že se jednalo především o určité plošné změny s přihlédnutím k sociálně politické průchodnosti navržených změn, které ve větší míře nebraly ohled na rozdílné nákladové a technické podmínky, ale především předpoklady pro tvorbu zisku v jednotlivých plynárenských distribučních společnostech.

Regulační pravidla v rámci této vyhlášky vysílají odběratelské sféře a investorům transparentní signál o budoucích cenách i když, na rozdíl od elektřiny, jsou rozhodujícími faktory pro konkrétní cenovou úroveň vnější vlivy, které regulátor nemá možnost ovlivňovat, a **to je konkrétně cena ropy, resp. topných olejů na zahraničních trzích a kurz koruny vůči americkému dolaru**. Vyhláška umožňuje stanovení diferencovaných cen plynu pro licencované subjekty, a to nejen v rámci regionů, kde působí tyto subjekty, ale i v rámci jednotlivých zákaznických kategorií včetně možnosti dalšího rozdělení původních kategorií odběratelů.

Teplárenství

Účetnictví pro výrobu a rozvod tepelné energie je vedeno odděleně. Např. u domovní kotelny nemůže být prováděna kalkulace ceny stejným způsobem jako u blokové kotelny, neboť domovní kotelna nemá rozvody. Podle této zásady je stanovena i cenová eskalace, tj. jiná na výrobu bez rozvodu (domovní kotelny), jiná pro výrobu včetně rozvodů. Věcně usměrňovaná cena obsahuje všechny náklady pro zajištění příslušné činnosti podle vyhlášky ERÚ č. 439/2001 Sb. a přiměřený zisk.

Pro první regulační období platí věcně usměrňování a limitování cen tepelné energie pro domácnosti. Ve druhém regulačním období se předpokládá, že přístup k regulaci bude obdobný jako u elektrické energie a u plynu. Limit meziročního nárůstu ceny tepla pro domácnosti je vyjadřován eskalačním faktorem. Tento eskalační faktor stanoví pro příslušný rok ERÚ svým cenovým rozhodnutím.

2) Vyhláška č. 439/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro vedení oddělené evidence tržeb, nákladů a výnosů pro účely regulace a pravidla pro rozdělení nákladů, tržeb a výnosů z vloženého kapitálu v energetice.

Vyhláška stanoví pravidla pro vedení oddělené evidence tržeb, nákladů a výnosů pro účely regulace a pravidla pro rozdělení nákladů, tržeb a výnosů z vloženého kapitálu podle licencovaných činností. Definuje pravidla vedení oddělené evidence, stanovuje způsob vyplňování regulačních výkazů za jednotlivé činnosti, stanovuje pravidla pro rozdělení provozních aktiv, výnosů a povolených nákladů na jednotlivé licencované činnosti pro účely regulace. Přílohy vyhlášky stanovují vzory regulačních výkazů s postupy a pravidly jejich vyplňování. Vyhláška vychází z praxe obvyklé v zemích EU.

Základním principem vyhlášky je potřeba ERÚ získat datovou základnu pro stanovení cen regulovaných činností a schopnost naplnit požadovanými daty vlastní princip regulace, který je uveden ve vyhlášce č. 438/2001 Sb., kterou se stanoví obsah ekonomických údajů a postupy pro regulaci cen v energetice.

V rámci tohoto principu je uplatněno regulační výkaznictví pro jednotlivé držitele licence podle skupin licencovaných činností.

Vyhláška je v zásadě koncipována podle jednotlivých oborů v energetice - pro elektroenergetiku, plynárenství a teplárenství.

3) Vyhláška č. 306/2001 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice.

Vyhláška stanovuje požadovanou kvalitu dodávek elektřiny a služeb v elektroenergetice. Jedná se o novou právní úpravu, která nebyla v zákoně č. 222/1994 Sb. obsažena. Vyhláška definuje standardy v oblasti kvality dodávek elektřiny a souvisejících služeb a zásady jejich dodržování. Umožňuje ochranu spotřebitele před zneužitím monopolního postavení kontrolou kvality a zohlednění jejího dodržování při úpravě regulovaných cen.

K dodržování standardů bude v budoucnu přihlíženo při stanovení cen za distribuci a přenos podle vyhlášky č. 438/2001 Sb., kterou se stanoví obsah ekonomických údajů a postupy pro regulaci cen v energetice.

Kvalitní dodávkou elektřiny se rozumí dodávka elektřiny zákazníkovi provozovatelem přenosové soustavy nebo provozovatelem distribuční soustavy splňující všechny standardy kvality uvedené v této vyhlášce, dále ve vyhlášce, kterou se stanoví podmínky připojení a dodávek elektřiny pro chráněné zákazníky č. 297/2001 Sb., a normě ČSN EN 50160.

Vyhláška je koncipována v souladu s vývojem v Evropské unii, zejména s dostupnými poznatky a doporučeními pracovní skupiny Working Group on Quality of Electricity Supply působící v rámci Regionální asociace energetických regulátorů střední a východní Evropy.

Vyhláška definuje plnění kvality dodávek elektřiny a souvisejících služeb a členění standardů kvality dodávek a souvisejících služeb na garantované a obecné. Vymezuje a popisuje jednotlivé druhy garantovaných standardů, které se týkají dodávek elektřiny a služeb. Těchto standardů má být dosaženo v každém individuálním případě. Plnění těchto standardů je zahrnuto v ceně dodávané elektřiny. Případné neplnění podléhá sankčnímu mechanismu dle § 90 odst. 1 písm. e) energetického zákona.

Stanovuje obecné standardy, definuje základní pojmy a udává termín předávání výkazů. Na základě těchto výkazů budou kvalitativní parametry sledovány a následně statisticky vyhodnoceny a používány ERÚ při hodnocení regulovaných subjektů z hlediska kvality poskytovaných služeb.

3. Aplikace legislativy upravující vstup na energetické trhy

3.1. Vydávání licencí pro podnikání v energetických odvětvích

Energetický zákon ukládá Energetickému regulačnímu úřadu udělovat licence pro podnikání v energetice na území České republiky. Ty se udělují na dobu určitou, nejméně na 25 let, a to pro skupiny výroba elektřiny, výroba plynu, přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny, distribuce plynu, uskladňování plynu, výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie. Licence na obchod s elektřinou i s plynem se udělují také na dobu určitou, nejméně 5 let.

Dne 3. května 2001 vyšla ve Sbírce zákonů prováděcí vyhláška k udělování licencí a tímto dnem bylo možné podávat u ERÚ žádosti o udělení licence pro podnikání v energetických odvětvích. I přes maximální možnou osvětu, včetně toho, že úřad oslovil všechny potenciální žadatele, nepřistoupila řada subjektů k otázce udělování licencí příliš zodpovědně.

Přehled podaných žádostí

měsíc	počet žádostí
květen	7
červen	23
červenec	84
srpen	152
září	217
říjen	409
listopad	492
prosinec	1047

K 31. prosinci 2001 ERÚ obdržel 2431 žádostí o udělení licence celkem, z toho 214 žádostí bylo přerušeno ve správním řízení, 923 jich bylo rozpracováno, 1 zrušena, 7 zamítnuto. Ke stejnému datu bylo uděleno 1286 licencí v tomto složení:

Přehled udělených licencí

licence na činnost	počet
výroba elektřiny	572
distribuce elektřiny	147
přenos elektřiny	1
obchod s elektřinou	55
výroba plynu	3
distribuce plynu	73
přeprava plynu	1
obchod s plynem	12
uskladňování plynu	3
výroba tepelné energie	204
rozvod tepelné energie	215

Důvodem nízkého počtu udělených licencí a velkého počtu rozpracovaných licencí k 31. prosinci 2001 byla nedisciplinovanost žadatelů, neboť většina žádostí byla do podatelny na ERÚ doručena právě ke konci kalendářního roku 2001. Bohužel, většina žádostí o licenci, došla v průběhu prosince, byla neúplná, a tak nezbývalo než přerušit správní řízení a stanovit lhůtu k doplnění žádostí.

Na základě rozboru vydaných licencí lze konstatovat, že dosud nedošlo, ani nelze očekávat narušení plynulého zásobování elektrickou energií, plynem nebo tepelnou energií, protože všichni význační výrobci a distributoři jsou k 31. prosinci 2001 držitelé platných licencí k podnikání. Licence jsou uděleny všem distribučním společnostem tak, aby nebylo ohroženo zásobování především chráněných zákazníků.

Přehled počtu vydaných licencí uvádíme v příloze č. 2.

Seznam licencovaných osob je informativně uváděn a pravidelně aktualizován na internetových stránkách našeho úřadu (www.eru.cz). Úplný seznam držitelů licencí je zveřejňován v Energetickém regulačním věstníku.

3.2. Problémy s tvorbou energetického regulačního fondu

Vzhledem k tomu, že většina subjektů nepřistoupila k otázce získání licence příliš zodpovědně, nebylo možno naplnit energetický regulační fond ve výši 50 mil. Kč podle § 14 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Většina držitelů autorizací využila přechodných ustanovení zákona a účelově požádala o udělení licence v takovém termínu, aby nemohl být Fond naplněn v roce 2001. V roce 2001 do Fondu žádný z regulovaných subjektů nezaplatil a stav zvláštního běžného účtu byl k datu 31. 12. 2001 nulový. Proto na doporučení Legislativní rady vlády, Komise pro správní právo, byl ve spolupráci s legislativně právním odborem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a zástupci poslanců vypracován návrh drobné novely zákona č. 458/2000 Sb., která umožní naplnění Fondu v roce 2002. Následně bude nutno upravit i prováděcí vyhlášku.

4. Regulace cen v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství

Od 1. ledna 2001 převzal Energetický regulační úřad práva a povinnosti v oblasti cen v energetice. Činnost úřadu v oblasti regulace cen pro rok 2001 vychází důsledně z regulačního rámce, který je vymezen zákonem a prováděcími vyhláškami.

Cenová regulace v elektroenergetice a plynárenství v roce 2001 je součástí realizace koncepce vlády ČR postupné nápravy cen elektřiny a plynu pro všechny skupiny spotřebitelů v souladu s usnesením vlády č. 1250/99 z 22. listopadu 1999. V roce 2001 Energetický regulační úřad uskutečnil poslední krok schválené nápravy cenových relací pro konečné spotřebitele, a tím bylo v zásadě dokončeno správné ocenění jednotlivých licencovaných činností v celém dodavatelském řetězci. O realizaci cenových úprav byla informována vláda ČR.

Odstraněním cenových deformací a dopracováním legislativního rámce byly rovněž vytvořeny předpoklady pro stanovení objektivních tarifů na dodávku elektřiny, plynu a tepla a zásady pro ekonomickou regulaci licencovaných činností v období do roku 2005.

4.1. Cenová rozhodnutí ERÚ v roce 2001

Úřad během roku vydal, v souladu s koncepcí cenové regulace, 10 cenových rozhodnutí s účinností v roce 2001 a 6 cenových rozhodnutí s účinností od 1. ledna 2002. Všechna cenová rozhodnutí jsou zveřejněna v Energetickém regulačním věstníku.

4.1.1. Charakteristika hlavních cenových rozhodnutí s účinností v roce 2001

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 1/2001 ze dne 4. ledna 2001, Cenový věstník MF, částka 1, ze dne 9. ledna 2001 (příloha Věstník, částka 1) došlo k nastavení tzv. předacích cen mezi dominantním výrobcem ČEZ, a. s. a regionálními distribučními společnostmi, cen za přenos a systémové služby. Jednalo se o první rozhodnutí úřadu vůbec, po třech dnech jeho reálné existence.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 2/2001 ze dne 27. února 2001, o změně výměru MF č. 01/2001 ze dne 5. prosince 2000 - Věstník, částka 2, ze dne 1. března 2001, došlo v souladu s dřívější dohodou MPO a MF k realizaci změny účtování plynu zákazníkům z m³ na kWh, za účelem objektivnějšího vyhodnocování spotřeby a kvality zemního plynu.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 3/2001 ze dne 28. února 2001, o změně výměru MF č. 01/2001 ze dne 5. prosince 2000 - Věstník, částka 2, ze dne 1. března 2001, došlo k zavedení institutu poskytování výjimek z povoleného procentního navýšení tepla u subjektů, které se díky dříve uplatňovanému principu regulace a potřebou nových investic dostávaly do existenčních problémů.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 4/2001 ze dne 29. března 2001, o změně rozhodnutí ERÚ č. 1/2001 - Věstník, částka 3, ze dne 30. března 2001, došlo ke zpřesnění metodiky vyhodnocování odchylek pro obchodování mezi ČEZ, a. s. a distribučními společnostmi podle hodinových diagramů. Jednalo se o nezbytné opatření pro budoucí otevření trhu s elektřinou.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 5/2001 ze dne 11. května 2001 - Věstník, částka 4, ze dne 14. května 2001, došlo k aplikaci dříve avizované změny tarifní soustavy pro odběratele elektřiny z hladiny nízkého napětí - domácnosti a podnikatelé. Nová tarifní soustava rozšířila pro odběratele možnosti volby vhodné sazby. Rovněž došlo k úpravě tzv. stálých platů, které nový systém odvozuje ve všech sazbách od proudové hodnoty hlavního jističího prvku.

Cenové rozhodnutí ERÚ č. 6/2001 ze dne 1. června 2001 - Věstník, částka 5, ze dne 4. června 2001, došlo ke změně cen plynu u všech kategorií (dodavatelských i zákaznických), a to v návaznosti na razantní zvyšování cen ropy, resp. ropných derivátů na zahraničních trzích. V průměru se jednalo o zvýšení cen na výstupu z plynárenských distribučních společností o 7,5 procenta, z toho pro domácnosti v průměru o 11,7 procenta.

Další cenová rozhodnutí se týkala především poskytování výjimek ze stanovené cenové eskalace v oblasti tepla.

4.1.2. Charakteristika hlavních cenových rozhodnutí vydaných v roce 2001 s účinností v roce 2002

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 1/2002 ze dne 27. listopadu 2001 - Věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001, byly nastaveny ceny přenosu, distribuce a systémových služeb, minimální ceny pro povinný výkup z obnovitelných zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla. Na základě takto stanovených cen mohlo reálně dojít k prvnímu kroku v postupném otevírání trhu s elektřinou.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 2/2002 ze dne 27. listopadu 2001 - Věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001, byly stanoveny maximální ceny elektřiny a podmínky pro dodávku elektřiny chráněným zákazníkům ze sítí velmi vysokého napětí - kategorie A a vysokého napětí - kategorie B.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 3/2002 ze dne 27. listopadu 2001 - Věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001, byly stanoveny maximální ceny elektřiny a podmínky pro dodávku elektřiny chráněným zákazníkům ze sítí nízkého napětí - domácnosti a podnikatelé. Pro kategorii domácností D se ceny elektřiny proti předchozímu roku zvýšily v průměru za celou ČR o 9,9 procenta. U kategorie podnikatelů C byly stanoveny individuální (regionální) ceny pro jednotlivé distribuční společnosti.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 4/2002 ze dne 27. listopadu 2001 - Věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001, byly zvýšeny maximální ceny zemního plynu pro všechny kategorie zákazníků o 5 procent.

Cenovým rozhodnutím ERÚ č. 5/2002 ze dne 27. listopadu 2001 - Věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001, byl stanoven postup tvorby cen tepelné energie pro rok 2002 s omezením nárůstu ceny pro domácnosti v úrovni maximálně 16 Kč/GJ.

5. Řešení sporů

Energetický regulační úřad je oprávněn podle § 17, odst. 8 písm. a), d) a podle § 11, odst. 2 energetického zákona rozhodovat spory držitelů licencí v záležitostech týkajících se smluvních podmínek dodávek energie, poskytování systémových služeb, odmítnutí připojení do sítě, odmítnutí uzavření smlouvy o prodeji energie, nebo bezdůvodného přerušení její dodávky.

V roce 2001 řešil úřad v souladu s obecně platným správním řádem tyto spory:

5.1. Spory v odvětví teplárenství

■ cenové spory

Spor mezi Sokolovskou uhelnou, a. s. a Karlovarskou teplárenskou, a. s. o cenu tepla mezi výrobcem a distributorem, zapříčiněný nevyhovující uzavřenou smlouvou v roce 1995, která nereflektovala na nové skutečnosti. Po podání došlém v březnu byla požádána SEI o kontrolu u obou společností. Ani u jedné společnosti nebylo shledáno porušení zákona. Po následných ústních jednáních byl v srpnu schválen smír.

Spor mezi Vytápěním Mariánské Lázně, s. r. o. a Bytov Mariánské Lázně, s. r. o. o cenu tepla mezi dodavatelem a odběratelem. Požádána SEI o kontrolu. Nebylo shledáno porušení zákona. Vydáno rozhodnutí, které nabylo právní moci.

Spor mezi TEZA CK, s. r. o. Český Krumlov a Společenstvím vlastníků v domech čp. 212 a čp. 213 v ulici Za Nádražím o cenu tepla mezi dodavatelem a odběratelem - stížnost odběratele na výši ceny a započítávání neoprávněných nákladových položek. Po ústním jednání bylo vydáno předběžné opatření (zákaz přerušení dodávek a dočasné stanovení ceny), kontrolou SEI nebylo shledáno porušení zákona, vydáno rozhodnutí. Společenství vlastníků podalo rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí, předseda úřadu na doporučení rozkladové komise prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.

Spor mezi Teplárnami Brno, a. s. a Tepelným zásobováním Brno, a. s. o cenu tepla mezi výrobcem a distributorem. Spor týkající se výše podílu marží mezi společnostmi a dotýkající se také nerovných podmínek poskytovaných jednotlivým distributorům ze strany výrobce (v této oblasti spolupráce s ÚOHS). Na základě podložených kalkulací vydáno rozhodnutí, k němuž byl ze strany výrobce podán rozklad, který byl později novým vlastníkem výrobce vzat zpět, čímž prvoinstanční rozhodnutí nabylo právní moci.

■ spory v oblasti licencí

Spor - Radonice: Maier - Urblik: přerušení dodávek tepla (platební neschopnost) ze strany držitele státní autorizace p. Maiera. Zařízení převzal p. Urblik, kterému byla k 1. prosinci 2001 udělena licence. Příklad je vyřešen.

Spor - Bruntál: Teplo ETES, s. r. o. - CH a T teplo, s. r. o. - spor o výtopnu Chelčického, včetně rozvodů. Energetický regulační úřad v tomto případě byl zprostředkovatelem za účelem urychleného vyřešení sporu, který byl v působnosti soudu. V současné době je tento případ vyřešen vydáním licence na výtopnu Chelčického k 1. lednu 2002 spol. Teplo ETES, s. r. o.

Spor - Břeclav I: společnost HARPEN ČR, s. r. o. a Thermo Gas Energo, s. r. o.: spor o související majetky s kotelnou, kterou odkoupila spol. HARPEN od Ing. Jocha, vlastníka spol. Thermo Gas Energo, s. r. o. Licence byla vydána Harpenu. Spor o autorizaci Ing. Jocha je řešen prostřednictvím rozkladu na ERÚ. Konečné řešení pro plynulý chod tohoto zdroje je odkoupení souvisejícího majetku s kotelnou společností Harpen.

Spor - Břeclav II: dne 1. října 2001 proběhl další spor mezi spol. HARPEN a spol. Thermo Gas Energo, a to o dodávku elektrické energie pro kotelnu. Bylo vydáno předběžné opatření na základě § 17 energetického zákona. Společnosti Thermo Gas Energo, s. r. o. bylo uloženo obnovit dodávku elektřiny do kotelny společností HARPEN, s. r. o. a uzavřít smlouvu. V den jednání byla dodávka elektrické energie obnovena a sporné body ohledně měření a měřicího bodu byly vyřešeny.

Spor - ČKD Slaný, a. s.: proběhla schůzka všech zúčastněných stran, na které byl podán návrh na dvouměsíční odklad výpovědi dodavateli tepla. V tomto období byl proveden znalecký posudek majetku. V současnosti jednají mezi sebou společnost Energo Slaný jako dodavatel a správce konkurzní podstaty o prodeji majetku. V průběhu září 2001 proběhlo další kolo jednání za přítomnosti odběratelů, zástupců města, SEI a ERÚ, kde bylo dohodnuto, že správkyně konkurzní podstaty nebo společnost Energo Slaný, s. r. o. navrhnou vhodný licencovaný subjekt, který prostřednictvím své licence a společnosti Energo Slaný, s. r. o., jako mandátáře, zajistí dodávky všech energií. Energo Slaný, s. r. o. podalo správkyni konkurzní podstaty návrh na odkoupení jejího majetku, ale zatím se prodej neuskutečnil.

Spor - Kroměříž I: spor při rozdělování trhu tepla v Kroměříži: zástupci města, společnost Techem, s. r. o. (současný provozovatelem sekundárních rozvodů tepla) a likvidátor Teplárny Kroměříž, a. s. se sešli na jednání dne 17. listopadu 2001 v Brně na SEI, pokračování následovalo na ERÚ v Praze dne 22. listopadu 2001, rozhodnutí: spol. TECEM, s. r. o. nainstaluje do 21 dnů nový zdroj. Zrealizováno k 22. listopadu 2001 a zajištěny dodávky tepla.

Spor - Kroměříž II: spor o dodávky tepla mezi Teplárnou Kroměříž a společností Magneton, a. s. SEI požádána o provedení kontroly.

Spor - Oslavany: v průběhu září 2001 došlo k odpojení majoritního odběratele tepla. Dodavatel - společnost Q-VARTEP podala výpověď. Pokud by město přistoupilo na zvýšení ceny tepla, společnost Q-VARTEP byla ochotna dále pokračovat v dodávkách tepla, dokud město nevytvoří podmínky pro jiný způsob zásobování teplem. Na popud ERÚ šetřila SEI. V červnu 2001 proběhlo jednání mezi zástupci města, ERÚ a SEI v Oslavanech. V současné době jsou dodávky tepelné energie zajištěny firmou Befacoal, s. r. o., ale nadále přetrvává cenový problém.

Spor - Liberec: hrozba přerušování dodávek tepla z Textilany Liberec. Závazky měla převzít Teplárna Liberec, ale mezi těmito subjekty nedošlo k dohodě o pronájem zařízení. Na popud ERÚ šetřila SEI. V současné době dodávky zajišťuje Teplárna Liberec.

Spor - Vodňany: nevydání licence městské organizaci, licence udělena bývalému držiteli státní autorizace dne 24. října 2001.

Spor - Zruč nad Sázavou: majetkový spor - vyřešen, ale ještě neuplynuly všechny odvolací lhůty.

5.2. Spory v odvětví elektroenergetiky

■ spory v oblasti regulace

Spor - PRE, a. s., Czechpol Energy, s. r. o. a ČEPS, a. s.: odmítnutí přístupu do přenosové soustavy pro dovoz elektřiny. Spor se týkal možnosti dovozů elektřiny v roce 2001 a plnění již uzavřených smluv ohledně těchto dovozů. Nárok PRE na dovozy pro rok 2001, kdy zatím nedošlo ani k částečné liberalizaci trhu, byl rozhodnutím zamítnut. Podán rozklad, rozhodnutím o rozkladu bylo potvrzeno prvoinstanční rozhodnutí. Podána žaloba k soudu.

Spor - STE, a. s. a PRE, a. s.: nehrazení poplatků za vzájemné použití sítí, týkající se distribuce elektrické energie a poplatků ze služeb z daného vzniklých. Vydáno rozhodnutí, kterým se určovalo uzavřít smlouvu mezi dotčenými subjekty, proti němuž byl podán rozklad, rozhodnutím o rozkladu bylo potvrzeno prvoinstanční rozhodnutí. Podána žaloba k soudu, týkající se nepříslušnosti ERÚ rozhodovat v této záležitosti.

Spor - SME, a. s. a ČEPS, a. s.: odmítnutí přístupu do přenosové soustavy pro dovoz elektřiny v roce 2002. Spor byl vyvolán v důsledku nejasných pravidel pro přidělování přenosové kapacity v přeshraničních profilech. Po vydání přepracované části kodexu přenosové soustavy bylo ve sporu rozhodnuto tak, že bylo vyhověno požadavku SME, a. s. na dovoz. Podán rozklad, rozhodnutím o rozkladu bylo potvrzeno prvoinstanční rozhodnutí a toto rozhodnutí nabylo právní moci.

Spor - Czechpol Energy, s. r. o. a ČEPS, a. s.: odmítnutí přístupu do přenosové soustavy pro dovoz elektřiny. Spor věcně i časově spojený se sporem předchozím byl v průběhu řízení vzat zpět.

■ spory v oblasti licencí

Spor - MVE Chaloupka - Šteinc: majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie a dodávky do sítě. Oba účastníci požádali o udělení licence, v současné době řešeno soudně. Správní řízení přerušeno do pravomocného rozhodnutí soudu.

Spor - MVE Karnet - Perkacz: majetkový spor: elektrárna Turnov a spor o povolení k nakládání s vodami - licence na základě předložených materiálů udělena p. Perkaczovi, kvůli stížnosti p. Karneta opět probíhá šetření.

Spor - MVE Hradsko (Hýbl, správce konkurzní podstaty): Bercelli (spol. Euro SPRO) - majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie, licence nejprve udělena společností V. M. V. Hradsko, a. s., v současné době probíhá správní řízení o odejmutí licence.

Spor - VE Kolín - Mandelík: majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie: VE Kolín je vlastníkem technologie, p. Mandelík budov a přilehlých pozemků.

Spor - MVE Kněžice: Kružík - Horák: majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie a dodávky do sítě. Jedná se o nedořešený restituční nárok, který řeší soud. O licenci požádal p. Kružík, správní řízení bylo zastaveno, neboť žadatel nedoložil potřebné doklady.

Spor - MVE Karnet - Mašek: majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie a platby za dodávky do sítě. V současné době probíhá dědické řízení po zemřelém p. Maškovi, MVE zadlužena. Kauza zatím nedořešena, o licenci požádal p. Karnet, chybí povolení k nakládání s vodami, licence neudělena a 30. ledna 2002 bylo přerušeno správní řízení.

Spor - MVE Vymětal - Smékal: majetkový spor o zařízení na výrobu elektrické energie, přetrvává z dob státní autorizace, licence dosud neudělena.

Spor - MVE Gábrt - Friewald: majetkový spor o pozemky pod zařízením na výrobu elektrické energie. Licence 16. ledna 2002 udělena p. Gábrtovi, jedná se o občanskoprávní spor.

Další správní řízení byla vedena s žadateli o udělení licence pro podnikání v energetických odvětvích a po prozkoumání předložených podkladů bylo ve věci rozhodnuto.

5.3. Spory v odvětví plynárenství

Úřad v průběhu roku 2001 odmítl formou správních řízení řešit dvě podání JMP, a. s. kvůli věcné nepřislušnosti.

5.4. Rozkladová komise

Podle § 61, odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správních řízeních (správního řádu) zřídil předseda úřadu rozkladovou komisi pro projednávání problematiky energetického zákona. Komise je odborným poradním orgánem předsedy, je složena z odborníků z oblasti právní vědy, legislativy i energetické pra-

xe, je složena z nezávislých externích pracovníků a předkládá předsedovi ERÚ návrhy na rozhodnutí ve věci rozkladu proti prvoinstančním rozhodnutím úřadu a podněty ke změnám nebo zrušení pravomocným rozhodnutím ERÚ.

Tato praxe vyhovuje požadavkům OECD na zřízení odvolacího orgánu v problematice regulace a poskytuje kvalifikovaná řešení bez prodlení, kterým může být soudní proces. Proti rozhodnutí předsedy ERÚ je možné podat odvolání u soudu.

Všechna rozhodnutí ERÚ jsou zveřejňována v Energetickém regulačním věstníku.

6. Spolupráce s orgány státní správy a dalšími subjekty v oblasti energetiky

Energetický regulační úřad v souladu s hlavními úkoly vycházejícími z legislativního rámce úzce spolupracuje s Úřadem pro hospodářskou soutěž, ostatními regulačními orgány, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, Státní energetickou inspekcí i dalšími správními úřady v sektoru energetiky.

Základní zaměření spolupráce je především při přípravě a uplatňování zákonů a prováděcích vyhlášek pro oblast regulace, hospodářské soutěže a vytváření efektivního rámce pro fungování energetických trhů.

Je třeba vyzdvihnout úzkou spolupráci s divizí energetiky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR při přípravě vyhlášek k energetickému zákonu, jež vydaly oba úřady. Úřad se ve spolupráci s MPO podílel na vyjednávání s orgány EÚ ke kapitole Energetika, zejména v oblasti plynárenství.

Při výkonu regulační činnosti je samozřejmá spolupráce především se Státní energetickou inspekcí, především v přípravě podkladů pro správní řízení. Ve smyslu ustanovení energetického zákona vyžadoval úřad vyjádření nebo zahájení kontrolního řízení SEI téměř ve všech sporech.

V roce 2001, který byl prvním rokem účinnosti energetického zákona, spolupracoval ERÚ velmi intenzivně rovněž s institucemi zajišťujícími hladký chod elektroenergetického trhu. Šlo především o nově vytvořeného Operátora trhu s elektřinou, a. s. a spolupráci s ČEPS, a. s., na zajištění stability trhu a elektrizační soustavy, ČEZ, a. s., a dispečerská pracoviště.

Na základě trojstranné dohody mezi ERÚ, MPO a Operátorem trhu, se stal ERÚ centrálním místem pro zpracování provozně-technických dat v oblasti elektroenergetiky. Tuto úlohu převzal v roce 2001 od Ústředního elektroenergetického dispečinku České republiky. Zároveň byl zprovozněn Technický informační systém, který umožní provádět kontrolu vstupních dat jednotlivých respondentů a vytvářet výstupy pro analýzy elektroenergetiky ČR.

7. Spolupráce s Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky

Energetický regulační úřad v roce 2001 na základě žádosti Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR podával výboru více informací o přípravě vyhlášek a nařízení s ohledem na proces otevírání trhu s elektřinou od 1. ledna 2002 a zprávy o budování úřadu a zajištění všech funkcí ERÚ v roce 2001.

Postup zpracování vyhlášek k energetickému zákonu byl projednán na 58. a 59. schůzi Hospodářského výboru PSP ČR.

ERÚ podal ve zprávách, které Hospodářský výbor PSP ČR vzal na vědomí, především informace o:

- stavu a předpokladech pro zabezpečení licencí pro podnikání v energetických odvětvích do konce roku 2001,
- termínech přípravy základních vyhlášek nezbytných pro otevírání trhu s elektřinou v roce 2002.

Hospodářský výbor PSP ČR konstatoval, že ERÚ připravil legislativní i ekonomické podmínky pro regulaci a první etapu otevírání trhu s elektřinou, naplněním příslušných ustanovení energetického zákona.

Předseda úřadu se rovněž zúčastnil schůzí většiny poslaneckých klubů Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a informoval je o dalším postupu regulace a zajištění funkčnosti úřadu v roce 2002.

8. Mezinárodní spolupráce

8.1. Evropská unie

V souvislosti s pokračováním vstupních rozhovorů o přistoupení České republiky do Evropské unie byly prioritou zahraniční spolupráce úřadu především vztahy s Evropskou unií, a to zejména s Generálním ředitelstvím Evropské komise pro energetiku a dopravu (DG Energy and Transport) a Generálním ředitelstvím pro rozšíření EU (DG Enlargement).

ERÚ se zúčastnil společně s MPO technických konzultací ke kapitole Energetika v Bruselu, na kterých byl posuzován stupeň implementace směrnic 96/92/EC týkající se elektřiny a 98/30/EC týkající se plynu do energetického zákona, jehož zpracovatelem bylo MPO. Byly projednány připomínky či dotazy EU k některým paragrafům energetického zákona. Informace z tohoto jednání byly následně předány Evropské komisi písemně ve formě čtvrté dodatečné informace ke kapitole Energetika. Mimo již provedené úpravy v prováděcích vyhláškách, které zohledňují připomínky EU, bude ustanovena pracovní skupina složená ze zástupců ERÚ a MPO, která bude připravovat eventuelní změny energetického zákona a prováděcích vyhlášek.

Úřad konstatoval, že v oblasti energetiky nepředpokládá problémy při přebírání relevantní legislativy Evropských společenství a zajistí plnou aplikaci komunitární legislativy na území České republiky po vstupu do Evropské unie.

Jednání s Evropskou unií se v roce 2001 konala také v květnu a říjnu 2001 v Praze v rámci jednání Monitorovacího podvýboru pro životní prostředí, energetiku, dopravu a telekomunikace. Na tomto jednání zástupci ERÚ prezentovali aktuální činnost ERÚ a plnění závazků ve vztahu k EU. Zástupci ERÚ se rovněž v roce 2001 zúčastnili řady dvoustranných a vícestranných mezinárodních jednání, konferencí a odborných seminářů, například 8. června 2001 konference Evropských regulátorů v italském

Miláně a dalších setkání se zástupci zahraničních regulačních úřadů, jejichž účelem je především výměna zkušeností, aktuální otázky regulace v energetice a problematika vstupu ČR do EU.

V listopadu 2001 byla publikována Pravidelná zpráva Evropské komise o stavu přípravy ČR na členství v Evropské unii, která uvádí, že právní úprava v oblasti ochrany hospodářské soutěže je převážně slučitelná s právem ES.

Svou činností přispívá ERÚ k začlenění České republiky do evropských a světových struktur. Zajišťováním analýz nové legislativy Evropských společenství a její kompatibility s českými právními předpisy v oblasti regulace v energetice přispívá k přípravě na vstup České republiky do Evropské unie. V rámci této aktivity je pravidelně prováděna aktualizace dokumentu vlády ČR Národní program přípravy ČR na členství v EU a pro Úřad vlády ČR zpracováváno vyhodnocení plnění priorit dokumentu Program partnerství mezi EU a ČR v procesu přibližování ČR k EU (tzv. Přístupového partnerství). Na základě těchto dokumentů Evropská komise odsouhlasila prostředky pro technickou pomoc ERÚ formou tzv. Twinningu v oblasti posilování regulačních mechanismů ve výši 0,6 mil. EUR s kofinancováním českou stranou ve výši 0,1 mil. EUR v rámci programu Phare.

Hlavním cílem projektu Phare CZ-EY-01 Strengthening Regulation and Enforcement of Energy Acquis, je připravit instituci kandidátské země, v tomto případě ERÚ, na její fungování v rámci podmínek Evropské unie z hlediska zkušeností členských zemí EU. Rovněž se od projektu očekává doporučení ze země EU na změny naší energetické legislativy, které by se daly aplikovat na český energetický trh. Tento projekt bude realizován v oblasti elektřiny španělskými experty a v plynárenství experty italskými. Práce na projektu byly zahájeny v dubnu 2002, jeho ukončení se předpokládá k 31. říjnu 2003.

8.2. OECD

Energetický regulační úřad se rovněž zapojil do programu OECD Regulační reforma v energetické regulaci v ČR. Tento program je součástí projektu OECD Hlubkové hodnocení regulatorních mechanismů, k němuž se v roce 2000 přihlásila vláda České republiky. Toto hodnocení regulatorních mechanismů je systematicky prováděno u jednotlivých členských států OECD. Na základě dotazníku OECD o regulační reformě v energetice byl zpracován rozsáhlý dokument, který popsal regulační a strukturální změny, ke kterým došlo za poslední období v sektoru energetiky, zabýval se otázkami licencování, cenovou regulací, ekonomickou regulací a dalšími faktory, charakterizujícími energetický trh v České republice. Na základě tohoto dokumentu a následných rozhovorů s experty OECD byl zpracován návrh Zprávy o regulační reformě v sektoru energetiky v České republice, jejíž projednání se zúčastnil zástupce ERÚ. Výsledkem těchto aktivit byla podrobná Zpráva o regulační reformě v České republice, obsahující mimo jiné výše zmíněnou kapitolu spadající do gesce ERÚ.

8.3. Spolupráce s regulačními úřady

V rámci navazování kontaktů s partnerskými regulačními úřady navštívil předseda úřadu Ing. Pavel Brychta, CSc. v roce 2001 regulační úřad ve Španělsku a na Slovensku. Tématem jednání byla zejména výměna zkušeností v otázkách regulačních mechanismů v energetice, harmonizace regulačních zákonů s právem Evropských společenství a kompetence jednotlivých regulačních úřadů. Energetický regulační úřad rovněž požádal o plné členství v mezinárodní organizaci - Asociace energetických regionálních regulátorů (ERRA), kde 3. prosince 2001 na 5. konferenci energetické regulace pro státy střední a východní Evropy a Eurasie byl ERÚ oficiálně výběrem ERRA do asociace přijat. Od tohoto přijetí se ERÚ může zúčastňovat všech oficiálních zasedání ERRA a je rovněž členem dvou stálých komisí - komise „tarify/ceny“ a komise „licence/konkurence“. Hlavním přínosem našeho členství v ERRA je získání nových informací o jejích aktivitách, o stálých komisích a členských státech. Předseda úřadu se rovněž zúčastnil 7. fóra Evropských regulátorů v Miláně, které se zabývalo problematikou kvality dodávek na trhu s elektřinou.

9. Informační činnost úřadu, vztah ke sdělovacím prostředkům a k veřejnosti

Od svého zřízení Energetický regulační úřad zajišťuje prostřednictvím útvaru vnějších vztahů komunikaci s veřejností, sdělovacími prostředky a zpravodajskými agenturami, které dále rozvíjí. Vytvoření dobrého komunikačního rámce jak s odbornou a laickou veřejností, tak se sdělovacími prostředky je pro úřad velice významné vzhledem k tomu, že jde o nově zřízený ústřední orgán státní správy a z hlediska jeho kompetencí je důležitá transparentnost jeho činnosti s důrazem na nestrannost a otevřenost.

Útvar pro vnější vztahy poskytoval informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a evidoval v roce 2001 (od května) celkem 61 žádostí. Všechny přijaté žádosti byly vyřízeny. Nejvíce jich směřovalo na sekci regulace.

Z hlediska sdělovacích prostředků byl trvalý zájem o rozhovory z předsedou úřadu a byly rovněž publikovány rozhovory s dalšími představiteli ERÚ zejména v celostátních denících. Předseda úřadu vystoupil i v České televizi, Českém rozhlasu a velký zájem o činnost úřadu projevovaly zejména ekonomické časopisy s celostátní působností a odborné časopisy, zabývající se problematikou související s činností úřadu. Úřad svoji činnost rovněž pravidelně prezentuje na tiskových konferencích. V roce 2001 bylo uspořádáno 5 tiskových konferencí, na nichž vedoucí pracovníci úřadu informovali o nejdůležitějších rozhodnutích, činnosti a licenční politice ERÚ.

Energetický regulační úřad vytvořil také vlastní internetovou stránku (www.eru.cz), kde jsou k dispozici základní údaje o úřadu a nejdůležitější informace o působnosti úřadu.

Publikační činnost ERÚ v roce 2001 spočívala zejména v zákonem stanovené povinnosti vydávat **Energetický regulační věstník**, který vychází v nákladu přibližně 1600 kusů (z toho na předplatné asi 1400 kusů). Největší počet výtisků odebírají distribuční společnosti v oblasti elektroenergetiky a plynárenství. Administraci věstníku zajišťuje akciová společnost SEVT, Praha. V roce 2001 vyšlo deset částek věstníku, ve kterém je čtyřikrát ročně zveřejňován úplný seznam držitelů licencí pro podnikání v energetických odvětvích. Dále jsou zde publikována veškerá zásadní rozhodnutí úřadu, z nichž jsou nejvýznamnější cenová rozhodnutí ERÚ, týkající se elektřiny, zemního plynu a tepla, což nahrazuje předchozí cenové výměry z oblasti energetiky, zveřejňované v Cenové věstníku Ministerstva financí ČR. Dále jsou věstníkem oznamována schválení pravidel provozování přenosové a distribučních soustav a změny a doplňky těchto pravidel.

Úřad, který je od roku 2001 centrálním místem pro zpracování provozně-technických dat v oblasti elektroenergetiky, vydává měsíční a roční zprávu o provozu elektrizační soustavy ČR, která obsahuje základní informace o elektrizační soustavě, bilanci elektřiny, porovnání cen elektřiny a jejich vývoj.

10. Personální a vzdělávací činnost

Nově zřízený úřad disponoval v lednu 2001 pěti odbornými pracovníky delimitovanými z Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

Pro zajištění chodu ERÚ v počátečním období bylo nutno především přijmout odpovídající počet pracovníků kanceláře úřadu, kteří zabezpečili správu, organizaci a informační zázemí úřadu. Úplné naplnění 21 delimitovaných míst z MPO a MF bylo završeno až v březnu, kdy se podařilo vyřešit technické a hospodářské problémy spojené s procesem delimitace, vytvořit odpovídající zázemí spojené s budováním sídla úřadu v Jihlavě a pro zajištění kontinuity odborné činnosti úřadu vybavit dislokované pracoviště v Praze.

Personální a organizační činnosti byly v roce 2001 zaměřeny na dvě hlavní oblasti:

- **personální:** výběr nových pracovníků pro zajištění funkčnosti úřadu a plnění hlavních úkolů vyplývajících z energetického zákona, zavedení nezbytné základní administrativy a proškolení nových pracovníků,
- **organizační:** vypracování základních organizačních norem a vnitřních předpisů nezbytných pro chod úřadu.

Nárůst počtu pracovníků se dařilo plnit až v závěru prvního pololetí a během III. a IV. čtvrtletí 2001, tedy v době, kdy se podařilo přesněji určit potřebný rozsah činností, jež vplynuly z kvantitativní a kvalitativní analýzy nároků na pracovníky odborných sekcí úřadu. Zvýšené pracovní nároky v počátečním období byly především v oblasti udělování licencí a přípravy vyhlášek ERÚ. Část těchto požadavků bylo nutno řešit externě a vedle toho i přijímáním pracovníků na dobu určitou.

Přijímání nových pracovníků charakterizují následující tabulky:

Nástupy a výstupy zaměstnanců v roce 2001

měsíc	počet nástupů	počet výstupů	počet zaměstnanců k poslednímu kalendářnímu dni
leden	5		5
únor	9		14
březen	12		26
duben	8		34
květen	7	1	40
červen	7	1	46
červenec	4		50
srpen	1	1	50
září	2		52
říjen	1	1	52
listopad	8		60
prosinec	2	1	61
celkem	66	5	61

Stav pracovníků k 31. prosinci 2001 podle organizační struktury úřadu

(uvedené v příloze č. 3):

úsek předsedy ERÚ.....	14 (z toho 2 na dobu určitou)
sekce licencí	18 (z toho 6 na dobu určitou)
sekce regulace	14
sekce kanceláře úřadu	15 (z toho 1 na dobu určitou)

Nepodařilo se zajistit předpokládaný počet pracovníků v sekci regulace, a to na úseku plynárenství z výše zmíněných důvodů, a také z důvodů nedostatku odborníků v tomto oboru, ochotných pracovat ve státní správě.

Struktura zaměstnanců z hlediska věku

věk - kategorie	počet pracovníků	podíl
do 25 let	3	4,9 %
25 - 35	19	31,1 %
36 - 45	16	26,2 %
46 - 55	17	27,9 %
56 - 65	6	9,8 %

Struktura pracovníků podle dosaženého vzdělání

vzdělání	počet pracovníků	podíl
Vyučení	4	6,5 %
ÚSO	24	39,3 %
VOŠ	1	1,6 %
VŠ Bc.	3	4,9 %
VŠ	29	47,5 %
Celkem	61	100,0 %
VŠ - z toho		
- právnické	3	9,4 %
- bakalářské právní	2	6,3 %
- ekonomické	9	28,1 %
- technické	14	43,7 %
- bakalářské přírod.	1	3,1 %
- ostatní	3	9,4 %

Struktura zaměstnanců úřadu v prvním roce činnosti podle vzdělání byla ovlivněna potřebou vybudovat útvar kanceláře úřadu, který zajišťuje standardní podmínky pro běžný chod nově založené instituce. Pro odborné útvary byli přijímáni především mladší pracovníci s perspektivou dalšího růstu, takže více než 60 procent zaměstnanců je mladších 46 let.

Při přijímání nových pracovníků byl kladen důraz na zvyšování počtu právnicky a ekonomicky vzdělaných zaměstnanců pro řešení problematiky regulace a řešení sporů mezi regulovanými subjekty.

Vzdělávací činnost ERÚ byla zaměřena na odbornou přípravu specialistů, základní právní normy a předpisy v energetice a se specifickým zaměřením na potřeby sekce regulace a sekce licence. Ve druhém pololetí se zúčastnili školení i zaměstnanci sekce kanceláře úřadu a legislativně právního odboru. Během II. a III. čtvrtletí 2001 byly zajištěny kurzy anglického jazyka pro všechny zaměstnance ERÚ. Školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a školení řidičů služebních automobilů bylo zajišťováno průběžně externí firmou na základě smluv. Je připravováno základní školení pracovníků v záležitostech EU.

V rámci projektu Phare CZ-EY-01 jsou připraveny semináře zaměřené na seznámení s legislativou zemí EU v oblasti regulace pro specialisty ERÚ.

11. Rozpočtové hospodaření ERÚ

11.1. Rozpočet kapitoly

Původní rozpočet kapitoly 349 - ERÚ, byl sestaven ve výši 55 062,00 tis. Kč počátkem dubna 2001 vlastním otevřením kapitoly 349 a převedením prostředků z následujících kapitol:

kapitola 312	MF	2 893,00 tis. Kč
kapitola 322	MPO	11 141,00 tis. Kč
kapitola 398	VPS	41 028,00 tis. Kč

Tento rozpočet byl dále v průběhu roku upraven třemi změnami, které odsouhlasilo Ministerstvo financí ČR. Konečný rozpočet kapitoly pro rok 2001 byl po uvedených změnách ve výši 107 122,00 tis. Kč. Z tohoto plánovaného objemu výdajů připadalo:

- na běžné výdaje46 912,00 tis. Kč
- na kapitálové výdaje60 210,00 tis. Kč

11.2. Výsledky rozpočtového hospodaření

Výsledky rozpočtového hospodaření kapitoly na rok 2001 nelze srovnávat s předchozími lety, neboť v tomto roce byla zahájena samostatná činnost úřadu. Výsledek skutečného čerpání za rok 2001 ve výši 97 487,23 tis. Kč znamená čerpání plánovaných výdajů na 91,01 procenta.

Celková úspora výdajů ve výši 9 634,76 tis. Kč byla způsobena několika faktory. Úsporou nákladů na reprodukci a pořízení majetku ve výši 6 008,87 tis. Kč. Tato úspora vznikla hlavně nedočerpáním prostředků při zakoupení nového objektu pro sídlo úřadu v Jihlavě. V souvislosti s touto akcí se nečerpaly původně rozpočtované prostředky do provizorních objektů ERÚ. Zároveň byly zastaveny návazné původně rozpočtované akce, které nový objekt nahradil. V souvislosti s tím bylo uspořeno 804,74 tis. Kč na opravy a udržování stávajících objektů (přípojek plynu, elektřiny a vody).

Ve mzdové oblasti včetně souvisejících výdajů na zdravotní a sociální pojištění bylo uspořeno 1 323,51 tis. Kč. Nižší čerpání mzdových prostředků bylo způsobeno postupným budováním technického zázemí úřadu a zvýšenými nároky na přijímané nové pracovníky. Požadovaný počet odborných pracovníků se dařilo plnit až ve III. a IV. čtvrtletí 2001.

Příloha č. 1 Statut Energetického regulačního úřadu

Článek 1

Úvodní ustanovení

Tento statut upravuje postavení Energetického regulačního úřadu (dále Úřad), jeho hlavní úkoly, organizaci, pravomoc jeho předsedy rozhodovat o opravných prostředcích proti rozhodnutím Úřadu a vztah k ostatním orgánům státní správy, územní samosprávy a k veřejnosti.

Článek 2

Zřízení, postavení a sídlo Úřadu

1. Úřad byl zřízen zákonem č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) (dále zákon).
2. Úřad je samostatným správním úřadem se samostatnou kapitolou státního rozpočtu.
3. Při výkonu svých činností se Úřad řídí právními předpisy, mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, statutem, usneseními vlády a opatřeními, která v mezích zákona sám vydává. V rozsahu své působnosti zabezpečuje plnění vládou přijaté energetické politiky.
4. Statutárním orgánem Úřadu je předseda, který jedná jménem Úřadu v plném rozsahu. Předseda jmenuje místopředsedu statutárního orgánu a určí rozsah jeho pravomocí.
5. Sídlem Úřadu je Jihlava. Předseda Úřadu může zřizovat v případě potřeby ve vymezených oblastech útvary, které jsou dislokovanými pracovišti Úřadu.

Článek 3

Hlavní úkoly a působnost Úřadu

1. Hlavním úkolem úřadu je usměrňování podnikání v energetických odvětvích za účelem nahrazení nedostatečných účinků hospodářské soutěže a vytváření předpokladů pro její vznik a fungování, ochrany zájmů spotřebitelů i držitelů licencí a zajištění spolehlivých dodávek elektřiny, plynu a tepelné energie.
2. Působnost Úřadu je vymezena zákonem, zejména v jeho ustanoveních § 17 až § 19.

Článek 4

Vztahy Úřadu k ostatním orgánům státní správy a územní samosprávy a k veřejnosti

1. Úřad
 - a) spolupracuje s ostatními orgány státní správy a orgány územní samosprávy,
 - b) spolupracuje se soudy ve věcech energetiky,
 - c) spolupracuje s vysokými školami, odbornou i laickou veřejností a vytváří podmínky k součinnosti s nimi,
 - d) spolupracuje s mezinárodními organizacemi a jinými institucemi,

-
- e) podílí se na koordinaci stanovisek České republiky k otázkám v oblasti energetiky projednávaným na mezinárodní úrovni,
 - f) zaujímá stanoviska k návrhům Ministerstva průmyslu a obchodu ČR v oblasti energetiky podle § 16 zákona,
 - g) se podílí na tvorbě právních předpisů pro oblast energetiky a je účastníkem připomínkového řízení.

2. Předseda Úřadu

- a) informuje vládu o závažných problémech v oblasti energetiky,
 - b) předkládá ministru průmyslu a obchodu podněty a návrhy Úřadu ve věcech rozvoje energetiky, přičemž využívá podnětů držitelů licencí v energetice a zákazníků,
 - c) předkládá jednou ročně vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR výroční zprávu o své činnosti a zprávu o hospodaření za uplynulý kalendářní rok, zahrnující zejména plnění hlavních úkolů a působnosti Úřadu v souladu s článkem 3 tohoto statutu, a to vždy nejpozději do 31. května následujícího kalendářního roku.
3. Úřad vydává Energetický regulační věstník. Další informace týkající se činnosti Úřadu jsou uveřejňovány prostřednictvím sítě Internet.

Článek 5

Organizace Úřadu

1. Pracovní náplň, vztahy jednotlivých útvarů a pravomoci jejich vedoucích, stejně jako ustanovení zaměstnanců oprávněných jednat jménem Úřadu, upravuje organizační řád vydávaný předsedou Úřadu.
2. K plnění svěřených úkolů zřizuje předseda Úřadu stálé i jiné poradní orgány, komise a pracovní skupiny a jmenuje jejich členy.
3. Předseda Úřadu dále vydává za účelem zajištění vnitřní činnosti Úřadu zejména:
 - a) pracovní řád,
 - b) spisový řád,
 - c) skartační řád,
 - d) podpisový řád.
4. Předseda Úřadu může udělit plnou moc k zastupování Úřadu i osobám, které nejsou zaměstnanci Úřadu.

Článek 6

Pravomoc předsedy Úřadu rozhodovat o opravných prostředcích

1. Předseda Úřadu rozhoduje o řádných a mimořádných prostředcích podaných proti rozhodnutím Úřadu.
2. Pro účely odvolacího řízení předseda Úřadu jmenuje a odvolává členy zvláštní komise, která je jeho poradním orgánem. Předseda Úřadu vydává jednací řád této komise.

Článek 7

Závěrečná ustanovení

Tento statut nabývá účinnosti dnem nabytí účinnosti zákona o podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Příloha č. 2 Přehled počtu vydaných licencí

Souhrnný přehled průběhu vydávání licencí k 2. 1. 2002

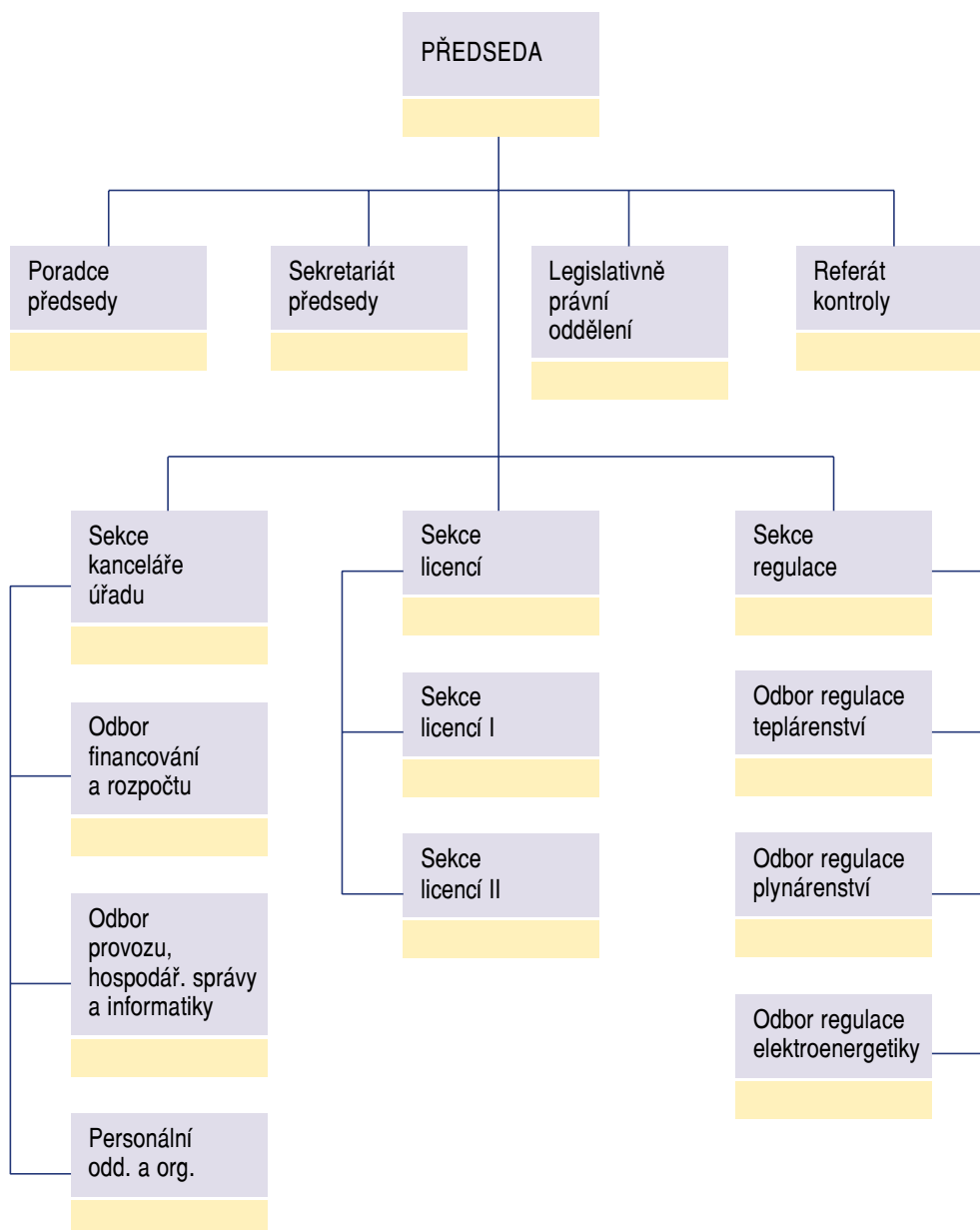
	11 výroba elektriny	12 distribuce elektriny	13 přenos elektriny	14 obchod s elektřinou	21 výroba plynu	22 distribuce plynu	23 přeprava plynu	24 obchod s plynem	25 uskladňo- vání plynu	31 výroba tepelné energie	32 rozvod tepelné energie	Celkem
vydané licence	572	147	1	55	3	73	1	12	3	204	215	1286
přerušeno správ. ř.	93	25	0	5	0	2	0	2	0	44	43	214
vyřizuje se	299	85	1	15	3	35	0	4	3	235	243	923
zrušené	1	0	0	3	0	0	0	1	0	2	1	8
CELKEM PŘIJATO ŽÁDOSTÍ												2431

Souhrnný přehled průběhu vydávání licencí k 13. 3. 2002

	11 výroba elektriny	12 distribuce elektriny	13 přenos elektriny	14 obchod s elektřinou	21 výroba plynu	22 distribuce plynu	23 přeprava plynu	24 obchod s plynem	25 uskladňo- vání plynu	31 výroba tepelné energie	32 rozvod tepelné energie	Celkem
vydané licence	1059	270	1	62	7	108	1	14	4	491	520	2537
přerušeno správ. ř.	155	78	0	17	0	16	0	4	1	144	151	566
vyřizuje se	41	35	0	10	2	18	1	1	1	88	81	278
zrušené	11	7	1	5	0	1	0	2	1	16	8	52
CELKEM PŘIJATO ŽÁDOSTÍ												3433

Příloha č. 3 Organizační schéma Energetického regulačního úřadu

**Zpráva o činnosti a hospodaření
Energetického regulačního úřadu za rok 2001**

Do tisku připravila: PhDr. Jarmila Lehnerová
Fotografie: ČEZ, a. s., Transgas, a. s.,
Teplárny Brno, a. s., archiv ERÚ
Grafická úprava: Mgr. Jaroslav Pítra
Tisk: Metropolis Media

© Energetický regulační úřad, 2002